

ХӨГЖЛИЙН БЭРХШЭЭЛТЭЙ ХҮНИЙ БИЕ ДААН АМЬДРАХ ЭРХ /ОНОЛ/

Түгээмэл Хөгжил төв

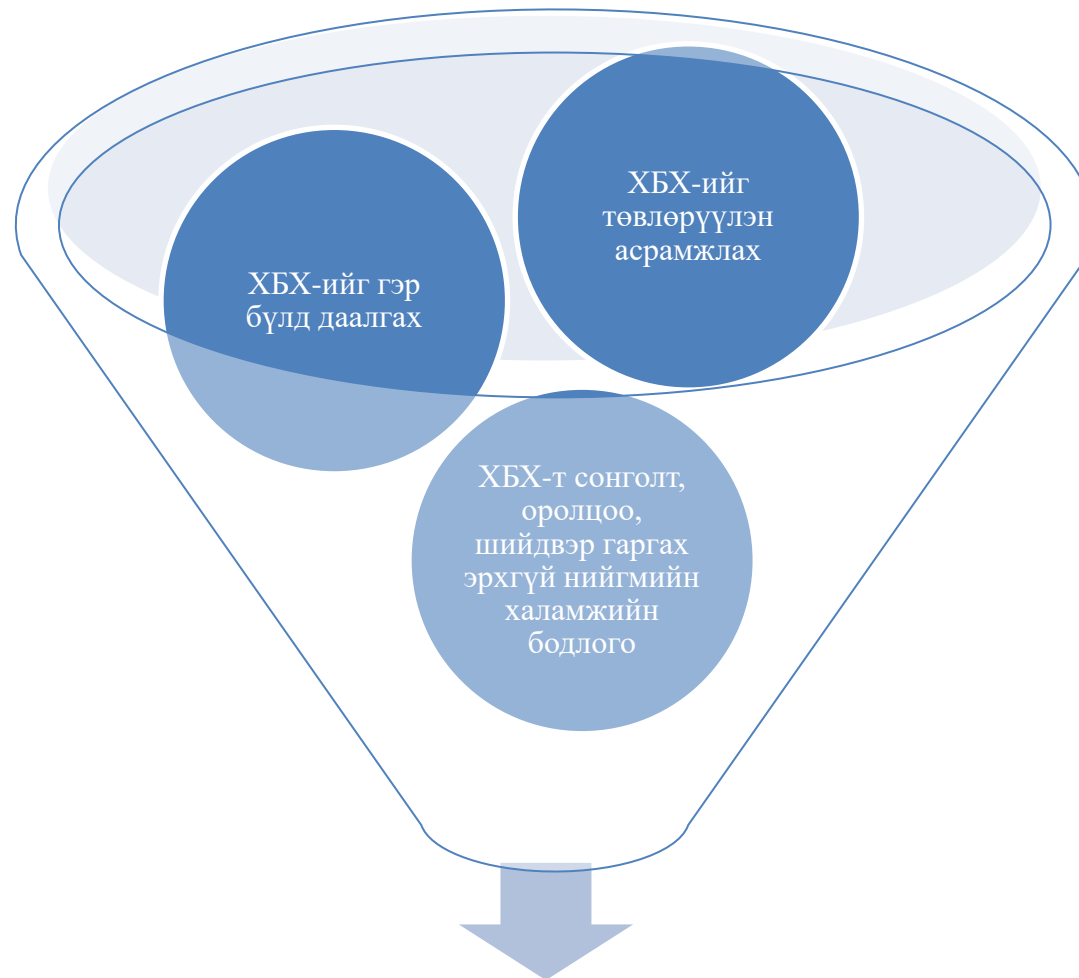
Агуулга

1. Суурь ойлголт буюу хүний эрхэм чанар...
2. Хэрэгцээ шаардлага №1
3. Бие даан амьдрах эрхийн тухай
4. Хэрэгцээ шаардлага №2
5. Эрх зүйн орчин
6. Бодит хэрэгжилтийг хангахад
7. Эх сурвалж

Хүний эрхэм зэрэг нандин чанар...

Хэрэгцээ шаардлага №1

Өдөр тутмын нийгмийн оролцоо,
хүний эрх

Нийгмийн загвараар

Өмнө нь

**Уламжлалт буюу
Эмнэлгийн загвар**

**Мөнгөн, өглөг,
халамжаар шийдэх**

Одоо

**Хүний эрхэнд
суурилсан бие даан
амьдрах эрх**

**Хувь хүний өөрийн
сонголт, шийдвэр
чухал.**

Нийгмийн загвараар

Бие даан амьдрах эрх гэдэг

Бие даан амьдрах эрхийн хөдөлгөөн?

- 1972 онд АНУ-ын Калифорни мужийн Беркли хотод дэлхийн хамгийн анхны “Бие даан амьдрах төв” үүсгэн байгуулагдав.
- Дэлхийн улс орнуудад дэлгэрэх болсон, нийгмийн хамгааллын тогтолцоо болсон

Эд Робертс

ХҮНИЙ БИЕ ДААН АМЬДРАХ ГЭЖ

Зөв үзэл

- ✓ Шийдвэр гаргах
- ✓ Сонголт хийх
- ✓ Хариуцлага хүлээх

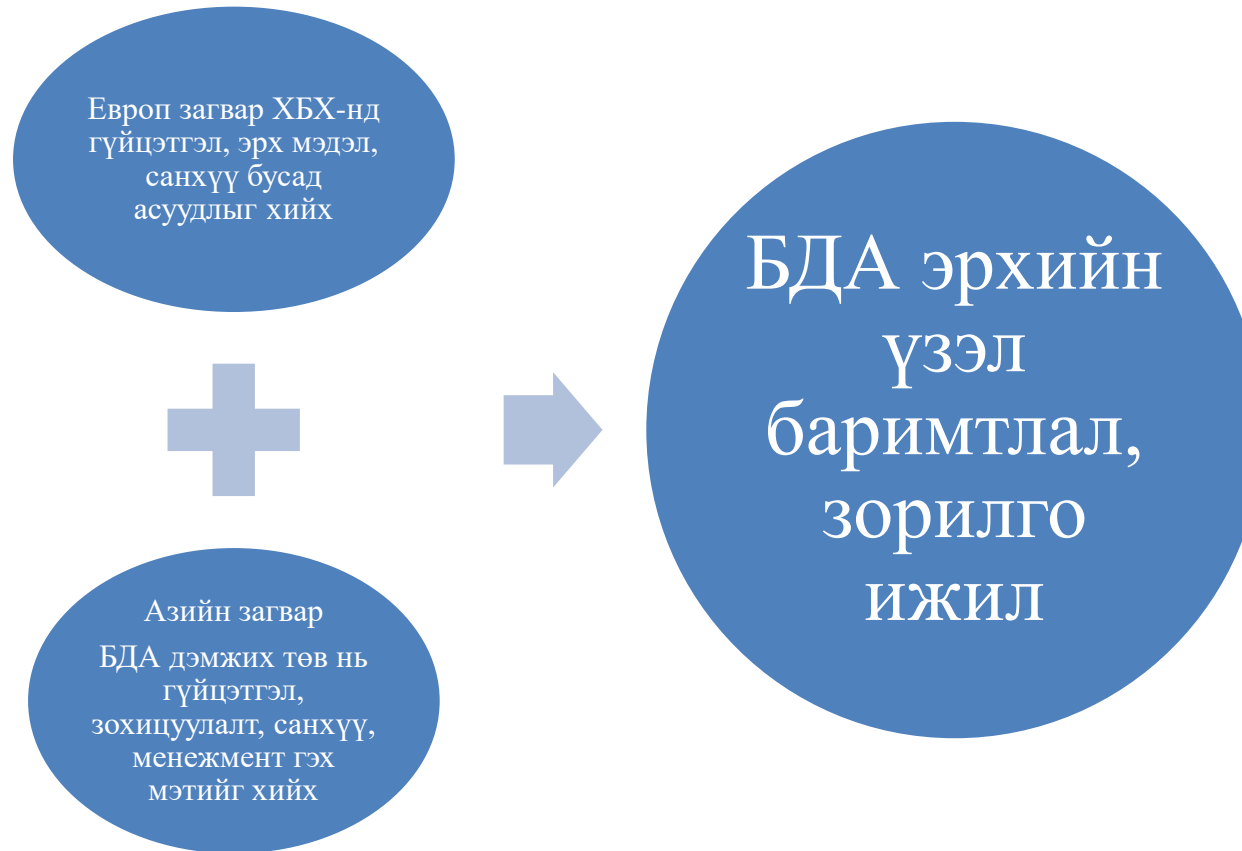
БИЕТ БАЙДАЛААС ИЛҮҮ
СЭТГЭЛ ЗҮЙН ҮЗЭЛ БАРИМТЛАЛ

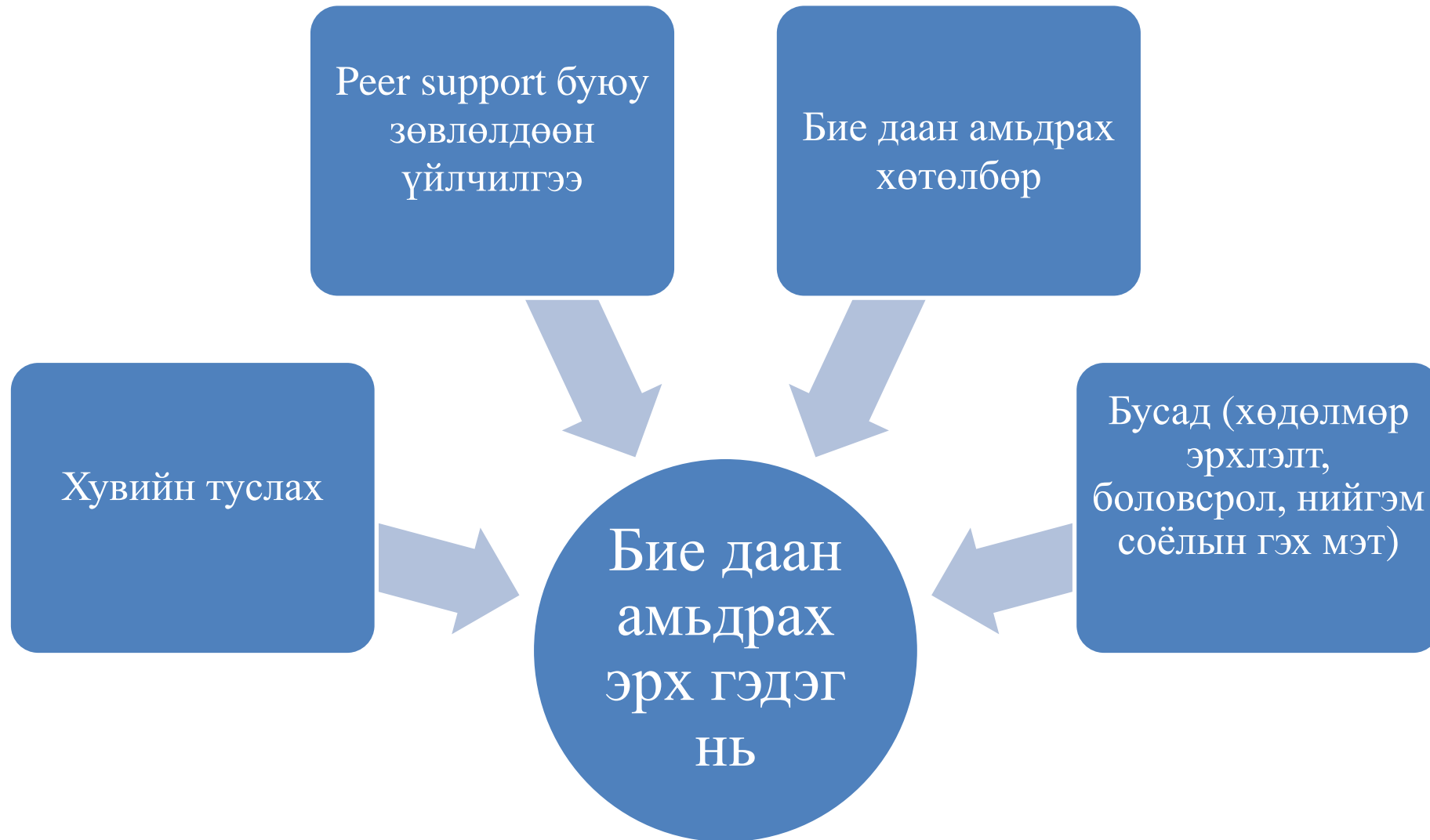

Буруу үзэл

- × Бүх зүйлээ өөрөө хийж чадах
- × Хэнээс ч тусламж авахгүй байх
- × Үүрэг хариуцлага хүлээх шаардлаггүй
- × Бие даах боломжгүй

Ази болон европын бие даан амьдрахад дэмжих үйлчилгээний ялгаа

Хэрэгцээ шаардлага №2

БИЕ ДААН АМЬДРАХАД ДЭМЖИХ ТОГТОЛЦООГ БИЙ БОЛГОХ ХЭРЭГЦЭЭ ШААРДЛАГА

Эдийн засгийн
оновчтой зарцуулалтыг
нэмэгдүүлэх

Хууль тогтоомжийн
хэрэгжилтийг
хангах

НҮБ-ийн гэрээг
хэрэгжүүлэх,
тайлагнах үүрэг
хүлээсэн

Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүнээ
асран халамжлах цаг наргүй
үүргийг гэр бүлээс салгах

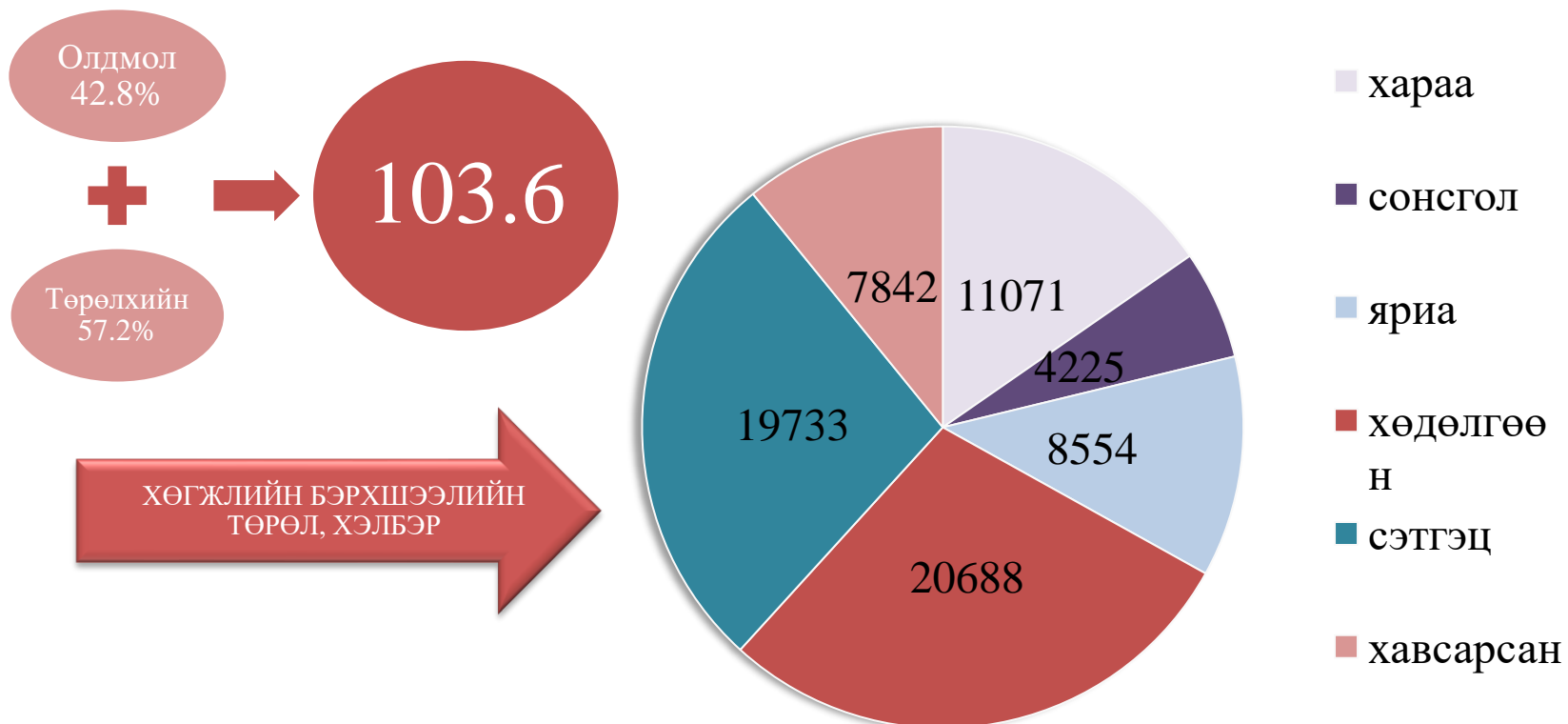
Асрамжийн төвийн
тогтолцоо

Хүний хөгжил,
хүртээмж, ахмад
настан г.м

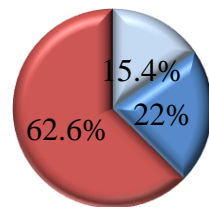

Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн тоон мэдээлэл

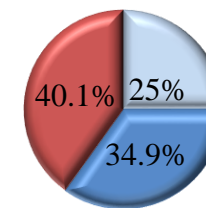
Өдөр тутамын энгийн үйлдлүүдийг хийхдээ бусдаас туслалцаа авах хэрэгцээ байдаг уу?

- мэдэхгүй
- үгүй
- тийм

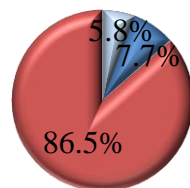
Та сар бүрийн асаргаан 84500 төгрөгөөс татгалзаж, сар бүрийн хувийн туслах үйлчилгээнд хамрагдах уу?

- мэдэхгүй
- үгүй
- тийм

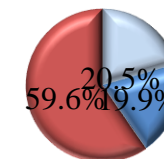
Хүнд хэлбэрийн хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдэд “Хувийн туслахын үйлчилгээ” хэрэгцээтэй гэж үзэж байна уу?

- мэдэхгүй
- үгүй
- тийм

Хэрвээ “Хувийн туслах үйлчилгээ”-ний туслахын зардлын 10 –ийг үйлчилгээ авч буй хүн гаргаж, үлдсэн 90-ийг улсаас олгоно гэсэн нөхцлөөр танд энэхүү үйлчилгээг санал болговол та авах уу?

- мэдэхгүй
- үгүй
- тийм

Хөгжлийн бэрхшээлтэй 300 гаруй иргэдээс хувийн туслахын хэрэгцээ шаардлагын тодруулах судалгааны дүн 2018 он.

Эрх зүйн орчин

ХБХЭК 19-р зүйл Бие даан амьдрах эрх

- Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүст амьдрахад нь дэмжлэг болохуйц болон тухайн оршин суугаа орчиндоо оролцоход нь хувийн туслалцаа хүртэх боломжтой байх бөгөөд нийгмээс тусгаарлах, хөндийрүүлэхээс хамгаалагдана;

“Эрхийг бодит болгох” Инчеоны стратеги

- Зорилго 4-ийн 4Б, 4В –н хэрэгжилтийг хангахын тулд хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийн бие даан амьдрах боломжийг буй болгох, хувийн туслах, Peer counseling буюу зөвлөлдөөн зэрэг үйлчилгээг хэрэгжүүлэх

НҮБ-ын ХБХ-ын Эрхийн Хорооны Зөвлөмж

- “31. Конвенцийн 19-р зүйлийн хүрээнд хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийн бие даан амьдрахад нь дэмжих нийгмийн тусламжийн хөтөлбөрүүд дутмаг байгааг хороо анхааралдаа авч байна.
- 32. Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүстэй зөвлөлдөж, тэдгээр нь гэр бүлтэй эсэхээс үл хамаарч хувийн тусламж зэрэг туслах арга хэмжээг авч **ИНСТИТУТЫГ** тараах төлөвлөгөө боловсруулахыг хороо оролцогч улсад зөвлөж байна.

ХБХЭХ 9-р бүлгийн 32-р зүйлд Бие даан амьдрах эрхтэй.

- 32.2. **Хувийн туслах үйлчилгээ, зөвлөлдөх бүлэг буюу харилцан суралцах, зөвлөгөө өгөх үйлчилгээгээр хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний бие даан амьдрах эрх нь хангагдана.**
 - 2017 оны 11-р сарын 08 ХНХ сайдын тушаал А/184
 - Монгол улсын засгийн газрын тухай хуулийн 24-р зүйл, ХБХЭ тухай хуулийн 32-р зүйлийн хэрэгжилтийг хангах журам батлагдсан
- (ХБХЭК-н сонголт хийх, оролцох гэсэн зарчимд тулгуурласан)

ХӨГЖЛИЙН БЭРХШЭЭЛТЭЙ ХҮНИЙ БИЕ ДААН АМЬДРАХ ЭРХ /ПРАКТИК/

Бодит хэрэгжилтийг хангахад

Бие даан амьдрахад дэмжих үйлчилгээ

Хүний эрхийг
хамгаалах

Зөвлөлдөөн буюу
peer counseling

Хувийн туслах,
БДА хөтөлбөр

Бусад

Хэрэгжилтийг хангахад

Төрийн чиг
үүргийг гэрээлэх
тогтолцоо

ХБ-ийн онцлог,
хэрэгцээг үнэлэн
тогтоох буюу ICF

ТББ-ийн чадавх
буюу үйлчилгээг
хангах менежмент

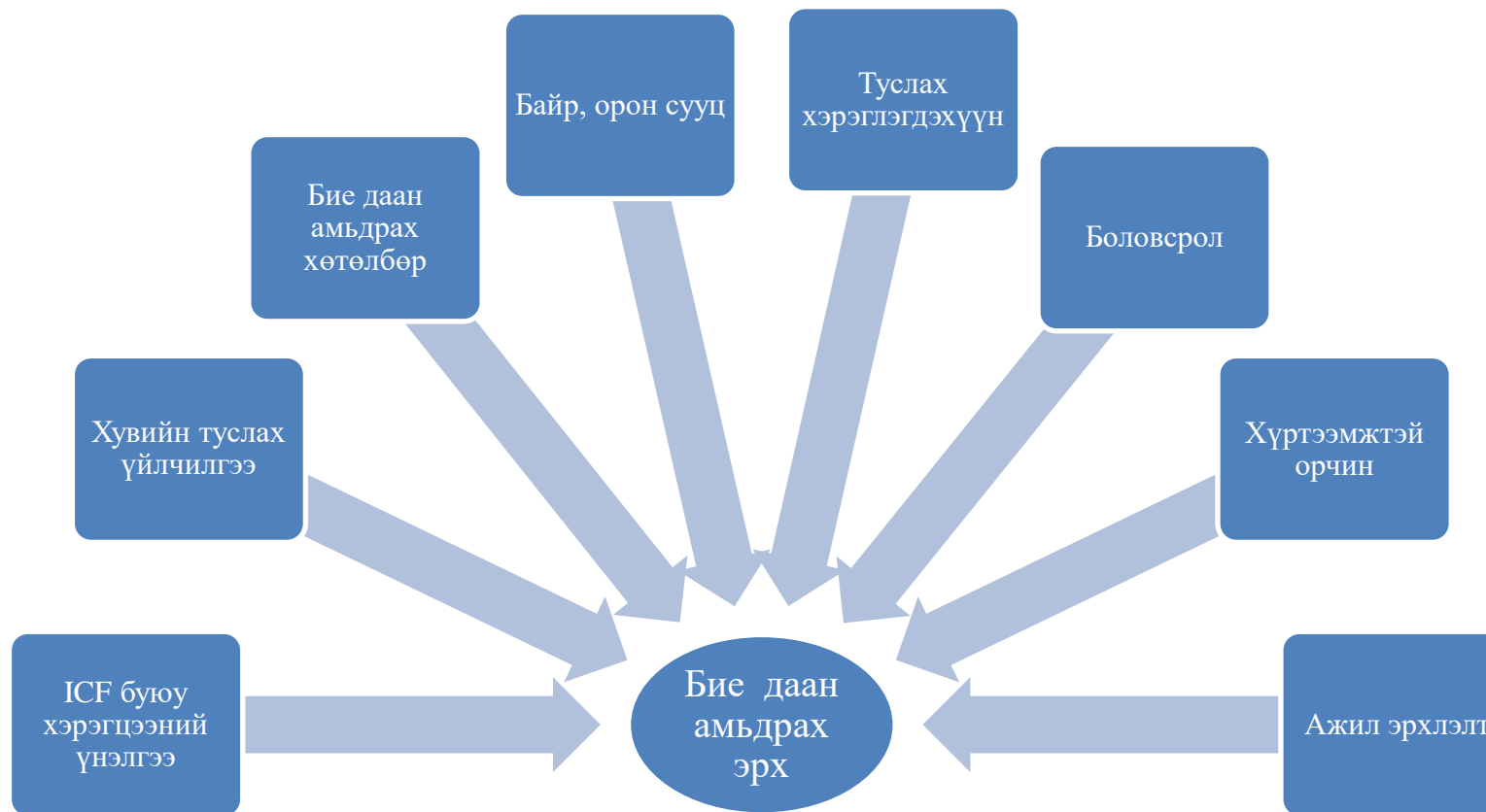
Хувь хүний хөгжлийн үйл
ажиллагаа

Нийгмийн
хандлагад
нөлөөлөх

Ажил эрхлэх, боловсол эзэмших, өдөр
тутмын нийгэм соёлын амьдралд оролцох

Бие даан амьдрах эрхийг хэрэгжүүлэхэд

Бие даан амьдрах төвийн онцлог

- Хувь хүний эрхэм зэрэг, нандин чанарыг хүлээн зөвшөөрөх, хангах
- Төвийн үйл ажиллагааны удирдлага зохион байгуулалтыг зайлшгүй хөгжлийн бэрхшээлтэй хүн голлох.
- Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийн өөрсдийн санал, үзэл бодол, оролцоон дээр үндэслэн хэрэгжих үйлчилгээ үйл ажиллагаа бий болох.
- Төр, төрийн бус байгууллагууд гэрээлэн ажиллах боломж.
- Хүнд хэлбэрийн хөгжлийн бэрхшээлтэй хүн ажил эрхлэх боломж бий болгодог.
- ХБХ нь ажил олгогч болох
- Цагын ажлын тогтолцоо бий болдог.
- Бие даан амьдрах төв нь зөвхөн гишүүддээ үйлчилдэг
- ХБ хүмүүсийн талаар нийгэмд эерэг ойлголт хандлагийг нэмэгдүүлэхээс гадна хүн бүхэнд хүртээмжтэй дэд бүтцийн орчин бий болох.

Эх сурвалж

- From Wikipedia, the free encyclopedia: http://en.wikipedia.org/wiki/Independent_living (OHCHR), Т. О. (2015 оны 4). <http://www.ohchr.org>. From United Nations human rights.
- Masako Okuhira, H. R. (2008). Solidarit, The independent living movement in Asia:. Disability and Society, 417-429.
- Жанет Лорд, К. Г. (2009). Хүний Эрхийн Төлөө, хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийн эрхийг хамгаалах үйл ажиллагаа, нөлөөлөл. Улаанбаатар хот: ADMON.
- ЭРХ ЗҮЙН МЭДЭЭЛЛИЙН НЭГДСЭН СИСТЕМ. <http://www.legalinfo.mn/>: <http://www.legalinfo.mn/law/details/562>
- Наканиши, Ш. (2006). 自立生活センターの誕生. Tokyo.
- О.Мөнхсайхан. (2015 оны 10). Хүний эрхэм чанар (human dignity). From <http://www.trends.mn/n/945>
- СЭЗИС- магистр Ч.Ундрахбаяр: “Бие даан амьдрах эрх” судалгааны материал

Баярлалаа

Түгээмэл Хөгжил төв

Хаяг: Баянгол дүүрэг, 2-р хороо, 58-р байр.

Утас: 76015800

Цахим хаяг: info.urmilc@gmail.com